

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 33/2024
12.03.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Мирољуба Томића, Татјане Вуковић, Дубравке Дамјановић и Александра Степановића, чланова већа, са саветником Весном Веселиновић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Марка Живојиновића, због кривичног дела неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 1. Кривичног законика и др., одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног, адвоката Немање Говедарице, поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду К 257/21 од 14.02.2023. године и Апелационог суда у Београду Кж1 693/23 од 28.09.2023. године, у седници већа одржаној дана 12.03.2024. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Марка Живојиновића, адвоката Немање Говедарице, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду К 257/21 од 14.02.2023. године и Апелационог суда у Београду Кж1 693/23 од 28.09.2023. године, у односу на повреду закона из члана 74. став 1. тачка 3) и члана 438. став 2. тачка 1) Законика о кривичном поступку, док се захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног, у преосталом делу, **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољен.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду К 257/21 од 14.02.2023. године, окривљени Марко Живојиновић, оглашен је кривим због кривичног дела неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 1. КЗ за које је утврђена казна затвора у трајању од шест година и због кривичног дела недозвољена производња, држање, ношење и промет оружја и експлозивних материја из члана 348. став 1. КЗ, за које је утврђена казна затвора у трајању од девет месеци и новчана казна у износу од 50.000,00 динара, па је осуђен на јединствену казну затвора у трајању од шест година и два месеца, у коју се урачунава време проведено у притвору од 24.11.2020. године до 18.03.2022. године, као и време проведено на мери забрана напуштања стана од 18.03.2022. године, па надаље. Окривљени је осуђен и на новчану казну у износу од

50.000,00 динара, коју је дужан да плати у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, те је одређено да ће иста, уколико је окривљени не плати у наведеном року, бити замењена казном затвора и то тако што ће се за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити један дан казне затвора, с тим да затвор не може бити дужи од шест месеци. Истом пресудом одлучено је о мери безбедности одузимања предмета и трошковима кривичног поступка, а како је то ближе опредељено у изреци пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 693/23 од 28.09.2023. године, одбијене су, као неосноване, жалбе јавног тужиоца Вишег јавног тужилаштва у Београду и бранилаца окривљеног Марка Живојиновића, адвоката Николе Ристовића и адвоката Немање Говедарице, а првостепена пресуда је потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда, захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног Марка Живојиновића, адвокат Немања Говедарица, због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји захтев и побијане пресуде преиначи тако што ће окривљеног ослободити од оптужбе или да исте укине и предмет врати првостепеном или другостепеном суду на поновно одлучивање.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Врховном јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је у седници већа, коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је по оцени навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Марка Живојиновића је неоснован у односу на повреде закона из члана 74. став 1. тачка 3) и 438. став 2. тачка 1) ЗКП, док је у преосталом делу недозвољен.

Указујући на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, бранилац окривљеног Марка Живојиновића у захтеву истиче да је побијана правноснажна пресуда заснована на доказима на којима се по одредбама Законика о кривичном поступку не може засивати и то на потврди о привремено одузетим предметима, извештају о тајном праћењу и снимању и исказима сведока овлашћених службених лица полиције. Бранилац у захтеву за заштиту законитости наводи да окривљени, у време када је предузета радња претресања стана и других просторија и сачињена потврда о привремено одузетим предметима, није имао браниоца, иако је према решењу о задржавању Ку 589/20 од 24.11.2020. године већ тада био ухапшен, односно задржан, а у којој ситуацији је одбрана обавезна, у смислу члана 74. став 1. тачка 3) ЗКП. Следствено изнетом, по ставу одбране, потврда о привремено одузетим предметима је настала као производ кршења права окривљеног на обавезну одбрану из члана 74. став 1. тачка 3) ЗКП и стога представља доказ на коме се пресуда није могла заснивати. Поред изнетог, бранилац наведену потврду сматра незаконитим доказом и из разлога што у истој, супротно одредби члана 150. ЗКП, није наведено место где су пронађени предмети који се привремено одузимају.

По оцени овога суда, изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног су неосновани, из следећих разлога:

Према одредби члана 74. став 1. тачка 3) ЗКП, окривљени мора имати браниоца ако је задржан или му је забрањено да напушта стан или је притворен – од лишења слободе, па до правноснажности решења о укидању мере.

Одредба члана 294. став 2. ЗКП, прописује да о задржавању, јавни тужилац или по његовом одобрењу, полиција одмах, а најкасније у року од два часа од када је осумњиченом саопштено да је задржан, доноси и уручује решење. Према одредби става 5. истог члана осумњичени мора имати браниоца чим орган поступка из става 2. тог члана донесе решење о задржавању.

Дакле, Законик о кривичном поступку прописује обавезну одбрану тек од момента доношења решења о задржавању, које је у односу на окривљеног Марка Живојиновића донето дана 24.11.2020. године у 22,15 часова, у ком решењу је констатовано да су осумњиченом предочена права из члана 69. став 1. ЗКП, као и да је осумњичени обезбедио браниоца – адвоката Александра Коматину.

Како је окривљени Марко Живојиновић од тренутка доношења решења о задржавању, у складу са напред цитираним одредбама ЗКП имао браниоца, Врховни суд је оценио као неосноване наводе захтева браниоца окривљеног да је побијаном правноснажном пресудом на штету окривљеног учињена повреда закона из члана 74. став 1. тачка 3) ЗКП.

При томе, Врховни суд указује да присуство браниоца доказној радњи претресања стана и других просторија, у смислу одредбе члана 156. став 2. ЗКП, није обавезно, а из записника о претресању стана и других просторија МУП РС, ДП, ПУ за град Београд, УКП СБПОК од 24.11.2024. године произлази да је осумњичени, пре почетка претресања, пошто му је предата наредба судије за претходни поступак Вишег суда у Београду од истог датума, поучен да има права да узме адвоката, односно браниоца, који може присуствовати претресању, што окривљени није захтевао. Надаље, претресање стана и других просторија обављено је у присуству два пунолетна грађанина у својству сведока и то АА и ББ, који су поучени о својој улози приликом вршења претресања и исти су уз овлашћено службено лице МУП-а потписали записник без примедби. Записник о претресању стана је без примедби потписао и окривљени Марко Живојиновић, коме је издата и потврда о привремено одузетим предметима МУП-а УКП СБПОК Ку 589/20 од 24.11.2020. године, коју је окривљени, такође, потписао без примедби.

Сходно изнетом, Врховни суд налази да је претресање стана и других просторија изведено у складу са одредбама члана 155. до 157. ЗКП, којима су прописане претпоставке и поступак за спровођење ове доказне радње.

Поред изнетог, у записнику о претресању стана и других просторија означено је место где су пронађени предмети који се одузимају и констатовано да је за одузете предмете издата потврда, која се сматра саставним делом тог записника, тако да по оцени овога суда, чињеница што у самој потврди о привремено одузетим предметима није наведено место њиховог проналаска, исту не чини незаконитим доказом.

Имајући у виду да окривљеном није повређено право на обавезну одбрану у смислу члана 74. став 1. тачка 3) ЗКП и да је доказна радња претресања стана и других просторија спроведена у свему у складу са одредбама ЗКП, то ни докази проистекли из исте – записник о претресању стана и других просторија и потврда о привремено одузетим предметима од окривљеног, не представљају незаконите доказе.

Надаље, бранилац повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, образлаже и наводима да је и извештај СБПОК, Одељење за посебне акције број 230-690/20-2 од 25.11.2020. године незаконит доказ из разлога што у конкретном случају нису били испуњени услови прописани одредбама члана 171. до 173. ЗКП, за предузимање посебне доказне радње тајно праћење и снимање, те да у у извештају није наведено по

ком основу је извршена контрола кретања окривљеног што, према ставу одбране, указује да је иста спроведена неовлашћено и незаконито. Поред изнетог, бранилац у захтеву, даље, истиче да је наредба судије за претходни поступак Посебног одељења Вишег суда у Београду – Пов По1 2639/20 од 16.11.2022. године, којом су одређене две посебне доказне радње – тајни надзор и снимање комуникације и тајно праћење и снимање окривљеног Марка Живојиновића, контрадикторна и неправилна, те да као таква није могла бити законски основ за предузимање праћења и снимања, а да спорни извештај СБПОК-а о извршеној контроли кретања не садржи све податке прописане одредбом члана 170. став 1. ЗКП, односно када је почела и када се завршила целокупна посебна доказна радња, што га, такође, чини незаконитим доказом.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости Врховни суд је оценио као неосноване из следећих разлога:

Из списка предмета произлази да је судија за претходни поступак Посебног одељења за организовани криминал Вишег суда у Београду, донела наредбу Пов-По1 2639/20 од 16.11.2020. године, да се против осумњиченог Марка Живојиновића, поред посебне доказне радње тајни надзор и снимање комуникације коју окривљени обавља преко означених бројева телефона, изврши и посебна доказна радња тајно праћење и снимање, јер постоје основи сумње да окривљени врши кривична дела удруживање ради вршења кривичних дела из члана 346. КЗ и неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246. КЗ са елементима организованог криминала. Ова наредба донета је на основу образложеног предлога Тужиоца за организовани криминал од 12.11.2020. године, који предлог садржи законску нумерацију кривичних дела, разлоге на којима се заснива сумња да окривљени врши кривична дела обухваћена чланом 162. ЗКП – образложена оперативна сазнања полиције уз назначење циља предузимања посебних доказних радњи, односно указивање на основе из члана 167. и 172. ЗКП.

По налажењу овога суда наведена наредба судије за претходни поступак Посебног одељења за организовани криминал Вишег суда у Београду Пов – По1 2639/20 од 16.11.2020. године донета је у свему у складу са одредбама члана 167. и 172. ЗКП, при чему су у истој јасно прецизирани место и начин извршења посебне доказне радње тајно праћење и снимање, и то: у објектима и ограниченом простору искључиво када је осумњичени Марко Живојиновић присутан, (без инсталирања опреме и технике) и у путничком моторном возилу марке „Шкода фабија“, наведених регистарских ознака и то искључиво када наведено возило користи осумњичени (инсталирањем електронског уређаја (ГПС) за праћење кретања лица).

Према томе, извештај МУП-а ДП СБПОК – Одељење за посебне акције, о извршеној контроли кретања број 230-690/20-2 од 25.11.2020. године је резултат законито спроведене посебне доказне радње тајно праћење и снимање окривљеног која је извршена у свему у складу са одредбама члана 171, 172. и 173. ЗКП, при чему наведени извештај садржи елементе прописане одредбом члана 170. став 1. ЗКП, укључујући и време почетка и завршетка примене означене посебне доказне радње. Поред изнетог из списка предмета произлази да је овај доказ прочитан у доказном поступку на главном претресу на сагласан предлог странака, те да бранилац и окривљени на исти нису имали примедбе.

Према ставу одбране незаконити докази су и искази овлашћених службених лица полиције у делу у коме су се изјашњавали о оперативним сазнањима везаним за праћење и снимање окривљеног Марка Живојиновића, на којим сазнањима се, према

одредбама ЗКП, пресуда не може заснивати узевши при том у обзир и незаконитост саме посебне доказне радње тајно праћење и снимање.

Врховни суд налази да су изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног неосновани, будући да су се овлашћена службена лица полиције, ВВ, ГГ и ДД, испитани у својству сведока у својим исказима изјашњавали о својим непосредним сазнањима и опажањима везаним за предузимање мера и радњи у оквиру својих овлашћења из члана 286. ЗКП, као и за спровођење посебне доказне радње тајно праћење и снимање која је, као што је напред наведено, спроведена у складу са одредбама ЗКП.

Имајући у виду наведено, извештај о примени посебне доказне радње тајно праћење и снимање – извештај о извршеној контроли кретања ДП СБПОК од 25.11.2020. године и искази овлашћених службених лица полиције и сами по себи и по начину прибављања, представљају законите доказе на којима се правноснажна пресуда могла заснивати.

Из наведених разлога, оцењени су као неосновани наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљених којима се указује на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП.

Бранилац окривљеног као разлог подношења захтева за заштиту законитости истиче и повреду закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, са образложењем да је првостепени суд у изреци пресуде определио само почетак, али не и крај урачунавања у изречену казну затвора мере забране напуштања стана и уместо тога навео неодређену и паушалну формулацију „надаље“ из чега се може закључити да је окривљеном изречена казна затвора у неодређеном трајању.

Међутим, Врховни суд налази да бранилац, иако се у захтеву формално позива на повреду закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, због које окривљени преко браниоца може поднети овај ванредни правни лек, изнетим наводима захтева не указује да је одлуком о кривичној санкцији повређен закон, већ у суштини истиче да је изрека првостепене пресуде неразумљива у погледу урачунавања забране напуштања стана у изречену казну затвора, односно указује на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 11. ЗКП.

Како чланом 485. став 4. ЗКП, која прописује разлоге због којих окривљени, односно његов бранилац, сходно правима која има у поступку у смислу члана 71. тачка 5) ЗКП, могу поднети захтев за заштиту законитости против правноснажне одлуке и поступка који је претходио њеном доношењу, није предвиђена могућност подношења овог ванредног правног лека, због повреде закона из члана 438. став 1. тачка 11) ЗКП, то је Врховни суд, захтев браниоца окривљеног Марка Живојиновића, адвоката Немање Говедарице, у овом делу, оценио као недозвољен.

Из изнетих разлога, Врховни суд је на основу члана 491. став 1. и члана 487. став 1. тачка 2) ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

**Записничар – саветник
Весна Веселиновић, с.р.**

**Председник већа – судија
Бата Цветковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић

